

ТЕМАТИЧНА ПРОГРАМА ЗА ИЗПИТА
ЗА КАНДИДАТ-ДОКТОРАНТИ
ПО КУЛТУРНА И ДИФЕРЕНЦИАЛНА ПСИХОЛОГИЯ

1. **Азът. Структура на Аза.** Концепция за себе си. Самооценка. Аз-ефективност. Идентификация. Самоактуализация.
2. **Емоционални явления.** Настроения. Видове емоции. Чувства. Контрол на емоциите. Емоции и смисъл.
3. **Емоционална регулация на поведението.** Мотивационни измерения на емоциите. Хедонична саморегулация. Неавтентична емоционалност.
4. **Индивидуалните различия в интелигентността и тяхната оценка за практически цели.** Свободни от културни влияния тестове за интелигентност. Злоупотреба с тестове за интелигентност. Значение на тестовите стойности по IQ. Компонентен анализ на интелигентността като алтернатива на тестирането.
5. **Наследственост и среда.** Наследственост и интелект. Влияние на средата върху интелигентността. Личността от гледна точка на влиянието на наследствеността и средата. Взаимодействието личност-среда.
6. **Социално-класова принадлежност и индивидуалните различия.** Социално-класова структура на обществото. Специфични ценности, родителски стилове на възпитание и равнище на аспирации за различните класи.
7. **Междуполови различия.** Полово-ролеви стереотипи. Специфика на когнитивните функции. Различия в личностните особености между двата пола.
8. **Междуполови различия.** Постижения. Мотивация за постижение. Потребност от принадлежност. Въпросът за агресията в контекста на междуполовите различия. Мъжественост-женственост като личностна характеристика.
9. **Влияние на културния контекст върху индивидуалните различия.** Култура, субкултура и групова култура. Межкултурни различия в когнитивното функциониране.
10. **Азът в различните култури.** Независимо и взаимозависимо конструиране на Аза. Представи за успех и щастие в различните култури.

Литература

Основна

- Зиновиева, И. (2011). *Личност и индивидуалност*. София: Издателство на Продуцентски център ЛМ. (Съответните части от книгата се предоставят от проф. Зиновиева безвъзмездно на кандидатстващите в конкурса за докторанти)
- Зиновиева, И. (1997). *Диференциална психология: От психология на индивидуалните различия към психология на индивидуалността*. София: Албатрос. (Съответните части от книгата се предоставят от проф. Зиновиева безвъзмездно на кандидатстващите в конкурса за докторанти)
- Ashton, M.C. (2017). *Individual differences and Personality (3rd ed.)*. London: Academic Press.
- Cooper, C. (2021). *Individual differences and Personality (4th ed.)*. Abingdon, UK: Routledge.
- John, O.P., R.W. Robins, & L. A. Pervin (Eds.) (2008). *Personality: Theory and Research (3rd ed.)*. New York: The Guilford Press.

Допълнителна

- Франкл, В. (1994) *Смисълът в живота*. София: Фондация "Отворено общество".
- Зиновиева, И. (2010). *Смисъл и смислова регулация на поведението*. София: Издателство на Продуцентски център ЛМ. (Предоставя се от проф. Зиновиева безвъзмездно на кандидатстващите в конкурса за докторанти)
- Зиновиева, И., Паунова-Маркова, Е., Ангелова, Л. (2016). Концепции за успех и щастие в различните култури, // *Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Философски факултет, книга Психология, брой:106*, София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, стр.17-29.
- Ackerman, P. L., & Lohman, D. F. (2006). Individual Differences in Cognitive Functions. In P. A. Alexander & P. H. Winne (Eds.), *Handbook of Educational Psychology* (pp. 139-161). Mahwah, NJ, US: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Emmons, R. A. (1986). Personal strivings: An approach to personality and subjective well being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51, 1058–1068.
- Frankl, V. E. (1962/1980). *Man's Search for Meaning: An Introduction to Logotherapy*. New York: Simon & Schuster.
- Funder, D. (2010). *The Personality Puzzle (5th ed.)*. New York: W.W. Norton
- Funder, D. C., & Ozer, D. J. (Eds.). (2010). *Pieces of the Personality Puzzle: Readings in Theory and Research (5th ed.)*. New York: W.W. Norton.
- Higgins, E. T. (1996). Ideals, oughts, and regulatory focus: Affect and motivation from distinct pains and pleasures. In P. M. Gollwitzer & J. A. Bargh (Eds.) *The Psychology of Action: Linking Cognition and Motivation to Behavior*. New York: Guilford, 91–114.
- Hoyle, Rick H. (Ed.) (2010). *Handbook of Personality and Self-Regulation*. Blackwell Publishing, 2010.
- Larsen, R.J., & Buss, D. M. (2009). *Personality Psychology: Domains of Knowledge about Human*

Nature (4th ed.). New York: McGraw-Hill.

McCrae, R.R., & Costa, P.T. (1997) Personality trait structure as a human universal. *American Psychologist*, 52, 509-516.

McCrae, R. R., Terracciano, A., and Members of the Personality Profiles of Cultures Project. (2005). Universal features of personality traits from the observer's perspective: Data from 50 different cultures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 88, 547-561.

Miserandino, M. (2011). Personality psychology. Boston: Pearson Academic. Unger, R. K. (2001). *Handbook of Psychology of the Women and Gender*. New York: John Wiley & Sons.

Sternberg, R. (1985). *Beyond IQ: A Triarchic Theory of Human Intelligence*. Cambridge University Press.